

POSTANOWIENIE

21 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 21 października 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. S.
przeciwko Bankowi [...] spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku [...] spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 21 października 2024 r., V ACa 2120/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia obowiązemu odpisu niniejszego postanowienia.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 21 października 2024 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa A. S. przeciwko Bankowi [...] spółce akcyjnej w W., o zapłatę i ustalenie, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 listopada 2022 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim częściowo w ten sposób, że wyeliminował z jego treści zastrzeżenie, że spełnienie przez pozwanego zasądanego świadczenia będzie uzależnione od jednoczesnej zapłaty przez

powódkę na jego rzecz kwoty 375 250 zł lub zabezpieczenia roszczenia pozwanego o zwrot tej kwoty; a w punkcie trzecim częściowo w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie od kwot wskazanych w punkcie drugim wyroku od 9 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty (pkt 1); oddalił apelację pozwanego (pkt 2); orzekł o kosztach postępowania (pkt 3).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana zaskarżając wyrok w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że

skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. W przedmiotowej sprawie nie została spełniona przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W szczególności w licznych wypowiedziach judykatury wyjaśniane były zarówno przesłanki uznania postanowień umowy kredytu waloryzowanego do waluty obcej za abuzywne, jak i kwestia dopuszczalności utrzymania umowy w mocy poprzez zastąpienie wyeliminowanych

z niej postanowień abuzywnych innymi postanowieniami (m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; wyroki TSUE: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A; wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD, 2021, Nr 2, poz. 20; z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 23 lutego 2024 r., I CSK 6284/22). Sąd Najwyższy wypowiadał się również w kwestii niedopuszczalności zastosowania art. 358 § 2 k.c. dla uzupełnienia umowy kredytowej po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2024 r., I CSK 6543/22), a także odróżnienia i wzajemnego związku klauzul spreadowych i klauzul ryzyka walutowego (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45.; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22). W orzecznictwie wskazano również, że nie można przyjąć, aby postanowienia umowy kredytowej odsyłające do kursu stosowanego przez bank były odzwierciedleniem ogólnej normy, przewidującej obowiązek ogłaszania kursów walut, wyrażonej w art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy - Prawo bankowe (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 grudnia 2023 r., I CSK 5177/22). Wielokrotnie wyjaśniano również wątpliwości dotyczące wykładni pojęcia interesu prawnego jako przesłanki powództwa o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11; z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 226/14; z 23 marca 2018 r., II CSK 371/17; z 26 maja 2021 r., II CSKP 64/21; postanowienie Sądu Najwyższego z 12 lutego 2021 r., IV CSK 423/20). Odnoszono się również do skutków wejścia w życie art. 69 ust. 3 Prawa bankowego dla zawartych wcześniej umów kredytowych, waloryzowanych do waluty obcej (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z

11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2024 r., I CSK 3210/23). Sąd Najwyższy wypowiadał się również w kwestii dopuszczalności utrzymania umowy w mocy jako oprocentowanej według stawki WIBOR (wyroki Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2024 r., I CSK 300/23; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto już, że: klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. wyroki SN: z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22); postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. wyroki SN: z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21); jeśli postanowienia stanowiące klauzule indeksacyjne są abuzywne, to oznacza, że są z mocy samego prawa dotknięte bezskutecznością na korzyść kredytobiorcy, chyba że następczo udzieli on świadomej i wolnej zgody na te klauzule i w ten sposób przywróci skuteczność z mocą wsteczną (zob. uchwałę 7 sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21); jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. wyroki SN: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22); jeżeli po wyeliminowaniu klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, to przemawia to za jej całkowitą nieważnością (wyrok SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18); oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała 7 sędziów SN z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17). Dodatkowo należy wskazać, iż Sąd Najwyższy wypowiadał się już w kontekście standardów realizacji przez bank przedkontraktowego obowiązku informacyjnego (zob. wyrok SN z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18). Przyjęto również, iż spełnienie świadczenia, którego wysokość została określona na podstawie abuzywnych postanowień umownych, nie pozbawia tych postanowień

cechy abuzywności ani nie sprawia, że ocena ich abuzywności staje się bezprzedmiotowa (wyrok SN z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17).

Trafność podniesionych tam argumentów znajduje potwierdzenie w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22). Uchwała ta rozstrzygając wiele istotnych zagadnień prawnych (również nawiązujących treściowo do tych, które zostały przedstawione w skardze kasacyjnej), doprowadziła do jednolitej wykładni przepisów prawa wywołujących wcześniej rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W kontekście przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy uznaje, że z racji na niespełnienie przesłanki (po stronie wierzytelności zgłaszanej przez bank) wymagalności roszczenia określonej w art. 498 § 1 k.c., zarzut potrącenia nie może być uwzględniony. Sąd Najwyższy akceptuje zatem wywód przedstawiony w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego. Ubocznie należy tylko dodać, że dla skuteczności podniesienia zarzutu potrącenia na podstawie art. 203¹ k.p.c. i odbioru takiego oświadczenia wystarczające jest pełnomocnictwo procesowe (uchwała SN z 2 lipca 2024 r., III CZP 2/24).

Ponadto z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powódka zawarła umowę jako konsument, a rodzaj jej zatrudnienia i wykształcenie nie mają w tym przypadku znaczenia. O abuzywności postanowień przesądza treść umowa, w której bankowi przyznano nieograniczoną swobodę kształtowania wysokości świadczeń kredytobiorców. Postanowienia tej treści nie tracą abuzywnego charakteru w zależności od rodzaju wykonywanego zawodu.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[a.ł]

